

РЕШЕНИЕ

№ 9722

гр. София, 08.06.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 51 СЪСТАВ, в публично заседание на
тринадесети март през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: ИВЕТА В. И.А

при участието на секретаря ДИАНА АЛ. И.А
като разглежда докладваното от ИВЕТА В. И.А Гражданско дело №
20221110141328 по описа за 2022 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Предявени са от Дирекция „[дирекция]“ към Министерство на вътрешните работи срещу [фирма] установителен иск с правно основание чл. 422, ал. 1 ГПК, вр. чл. 92, ал. 1 ЗЗД за признаване за установено между страните, че ответникът дължи на ищеца сумата от 200,00 лева, представляваща неустойка по чл. 14 от договор за обществена поръчка с рег. № [№] от 16.09.2020 г. поради закъснение с 1 ден на изпълнението на заявка № 206 от 12.10.2021 г. за автомобил с рег. № [рег. №], ведно със законната лихва върху сумата, считано от датата на подаване на заявлението за издаване на заповедта за изпълнение в съда – 03.02.2022 г. до окончателното изплащане на вземането, за която сума по ч. гр. дело № 5496//2022 г. по описа на СРС, I-во ГО, 51-ви състав са издадени Заповед № [№] от 11.02.2022 г. за изпълнение на парично задължение въз основа на документ по чл. 417 ГПК и изпълнителен лист от 11.02.2022 г., кумулативно обективно съединен с осъдителен иск с правно основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД за заплащане на сумата от 2,28 лева, представляваща лихва за забава върху неустоечното вземане за периода от 24.12.2021 г. до 02.02.2022 г.

Ищцовата Дирекция „[дирекция]“ към МВР твърди, че между нея, в качеството ѝ на възложител и ответника [фирма], в качеството му на изпълнител, бил сключен договор за обществена поръчка с рег. № УРИ 5785опд-78/16.09.2020 г., по силата на който ответникът е поел задължение да извършва следгаранционно обслужване на леки автомобили, предоставени за стопанисване и управление на МВР. Посочва, че по силата на предложение за изпълнение на поръчката, представляващо неразделна част от договора, изпълнителят [фирма] се е задължил да осигури приемане на минимум 5 броя МПС с различни неизправности при изпълнение на предмета на договора, като не е уговорена горна граница на броя автомобили, които изпълнителят се задължава да приема. Поддържа, че на основание чл. 1, ал. 4 от договора възложителят изпратил до ответното дружество заявка № 206/12.11.2021 г. за следгаранционно обслужване на автомобил с рег. № [рег. №] с конкретна задача: диагностика на ДВГ на МПС. Автомобилът бил приет незабавно в сервиза на „Д. ЕК“ ЕООД на 11.10.2021 г., за което бил съставен приемно-предавателен протокол. Дирекция „[дирекция]“ към МВР твърди, че съгласно клаузата на чл. 2, ал. 5 от процесния договор в случаите, налагащи основен ремонт, свързан с демонтаж на основни агрегати и ремонт на двигателя, срокът за изпълнение е до 20 работни дни от приемането на МПС в

сервиза на изпълнителя. Посочва, че в конкретната хипотеза, определен по този начин, крайният срок за изпълнение на процесната заявка е изтекъл на 09.11.2021 г. [фирма] предал автомобила на възложителя с един ден закъснение – на 11.11.2021 г. Предвид това и на основание клаузата на чл. 14 от договора била начислена неустойка за неизпълнение в размер на сумата от 200,00 лева, формирана като 0,05 % от общата цена на договора, в случая в размер от 400 000 лева за всеки просрочен ден, но не повече от 20 %. Сочи, че с покана за доброволно плащане с рег. № [№]/02.12.2021 г., получена от изпълнителя на 09.12.2021 г., на ответника е предоставен срок от 10 работни дни за доброволно изпълнение, но такова не е извършено до датата на депозиране на исковата молба. Намира за дължима и претендира и законната лихва върху сумата, считано от Излага, че в хода на производството по ч. гр. дело № 5469/2022 г. по описа на СРС, ГО, 51 – ви състав за процесната неустойка са издадени заповед за изпълнение на парично задължение въз основа на документ по чл. 417 ГПК и изпълнителен лист, срещу която е подадено възражение по чл. 414 ГПК от длъжника, във връзка с което на ищеца са дадени указания по реда на чл. 415 ГПК. С тези съображения Дирекция „[дирекция]“ към МВР обосновава правния си интерес от търсената защита и отправя искане за уважаване на исковите претенции. Претендира присъждане на разноски.

В депозирания в срока по чл. 131, ал. 1 ГПК писмен отговор ответникът [фирма], чрез пълномощника си адв. С. И., оспорва исковите като неоснователни. Не отрича, че ответникът е избран като изпълнител по обществена поръчка, имаща за предмет извършване на следгаранционно обслужване на автомобили, описани в отделени позиции според марките на МПС при определена сума за всяка позиция, за които са сключени шест отделни договора, подлежащи на едновременно изпълнение. Изяснява, че конкретният ремонт за всеки отделен автомобил се възлага с писмена заявка, подадена от съответната структура – ползвател на автомобил, в която заявка следва да бъдат конкретизирани обемът на обслужване и ремонт. Оспорва при изпълнение на процесната заявка да е налице просрочие с 1 ден, тъй като няма вписан краен срок за осъществяването му. Твърди, че в случая е констатирано несъответствие между конкретизирания обем на заявката и фактически установеното от ответника, което е изисквало допълнително потвърждение от структурата на възложителя – ползвател на МПС, предвид и утвърдения лимит за 2021 г. Оспорва да е налице твърдяното от ищеца неточно изпълнение, тъй като извършените дейности, фактурирани от [фирма] са били приети от възложителя и заплатени от същия. Посочва, че съставеният от ищеца протокол за дължима неустойка не съдържа необходимите съгласно договора реквизити. Заявява, че в приемно-предавателния протокол от 11.11.2021 г., съхраняван у ответника, няма претенции за забава. Посочва, че предвид пандемичната обстановка в процесния период е действал „форс мажор“, който освобождава длъжника от евентуална забава. Намира процесното вземане за недължимо, тъй като се основава на неравноправната клауза на чл. 16 от процесния договор. Наред с това, неправилно е определен и размерът на неустойката по чл. 12, ал. 1, доколкото като основа за изчисляването ѝ следва да се вземе предвид не общата цена на договора в размер от 400 000 лева, а цената след приспадане от същата на заплатеното възнаграждение за вече ремонтираните автомобили до датата на претендираната неустойка. Счита претендирания размер за прекомерен. Ответникът не е изпаднал в забава, тъй като не е бил надлежно поканен от кредитора съгласно изискването на чл. 9, т. 4 от процесния договор. Налице и обективна невъзможност за изпълнение, тъй като към момента на подаване на заявката процесният лек автомобил „Ситроен“ с рег. № [рег. №] е отговарял на условията за бракуване, което обстоятелство е довело и до изтичане на срока за следгаранционното му обслужване. С тези съображения ответното дружество отправя искане за отхвърляне на исковите и за присъждане на сторените по делото разноски.

Съдът, като съобрази доводите на страните и събраните по делото доказателства, поотделно и в тяхната съвкупност, съгласно правилата на чл. 235, ал. 2 ГПК, намира за установено следното от фактическа и правна страна:

По допустимостта:

Предявен е установителен иск за признаване за установено в отношенията между страните съществуването на парично вземане, удостоверено в Заповед за изпълнение на парично задължение въз основа на документ по чл. 417 ГПК и изпълнителен лист, обективно съединен с осъдителен иск за вземане, по отношение на което искането за

издаване на заповед за изпълнение по чл. 417 ГПК и изпълнителен лист е било отхвърлено. Съдът, като съобрази, че възражението на длъжника срещу заповедта за изпълнение съдържа оспорване на вземането и е депозирано в срока по чл. 414 ГПК, а установителният иск е предявен в срока по чл. 415, ал. 4 ГПК, във връзка с дадени указания по реда на чл. 415, ал. 1, т. 1 ГПК, намира процесната установителна искова претенция за процесуално допустима и предявена при наличието на правен интерес от търсената защита. По отношение на осъдителния иск съдът съобрази, че доколкото с разпореждане от 11.02.2022 г., постановено по ч. гр. дело № 5496/2022 г. по описа на съда, е отхвърлено заявлението на ищцовата Дирекция „[дирекция]“ към МВР за издаване на заповед за изпълнение по чл. 417 ГПК и изпълнителен лист за вземането в размер на сумата от 2,28 лева, представляваща лихва за забава върху неустоечното вземане, то съгласно разпоредбата на чл. 415, ал. 3, вр. ал. 1, т. 3 ГПК в този случай предявеният от ищеца – заявител в заповедното производство иск е осъдителен такъв. Наред с това се касае за хипотеза на първоначално обективно кумулативно съединяване на осъдителна с установителна претенция, което е допустима форма на съединяване в производство по чл. 422 ГПК.

По същество:

По иска с правно основание чл. 422, ал. 1 ГПК, вр. чл. 92, ал. 1 ЗЗД:

Съгласно разпоредбата на чл. 92, ал. 1 ЗЗД неустойката обезпечава изпълнението на задължението и служи като обезщетение за вредите от неизпълнението, без да е необходимо те да се доказват. Правната норма определя неустойката като форма на договорна отговорност за причинените вреди от неизпълнение на договорно задължение, чийто размер е предварително уговорен от страните, като наред с това очертава и специфичните функции на неустоечното вземане – обезщетителна, свързана с преразпределяне на последиците от неизпълнението в тежест на неизправния длъжник, обезпечителна – за обезпечаване изпълнението на задължението и наказателна – в случаите, при които размерът на неустойката е по – голям от причинените вреди. В рамките на един от основните принципи в гражданското право – свободата на договаряне, намерил нормативното си отражение в чл. 9 ЗЗД страните по една двустранна правна сделка могат да уговорят неустойка за вредите от забавено изпълнение, като е необходимо това неустоечно вземане да има някоя от специфичните за неустойката функции.

Следователно, възникването в полза на ищеца на процесното вземане е обусловено от установяване от ищеца, при условията на пълно и главно доказване, възникването на облигационно правоотношение с ответното дружество, породено от процесния договор, по силата на което за ответника е възникнало задължение за извършване на процесния ремонт на лек автомобил в съответния срок; наличието на валидно уговорена между страните неустойка при забавено изпълнение на задължението и нейния размер.

При установяване на тези обстоятелства, в тежест на ответника е да докаже възраженията си, както и, че е изпълнил задължението си по договора точно в темпорално отношение – в срок.

По делото не се спори, че между страните е сключен процесният договор за обществена поръчка с рег. № [№]/16.09.2020 г., по силата на който ответникът е поел задължение да извършва следгаранционно обслужване на моторни превозни средства – леки автомобили, предоставени за стопанисване и управление на МВР, както и, че ответникът е извършил следгаранционно обслужване на процесния автомобил по заявката от 12.10.2021 г., поради което с проекта за доклад по делото, обективизиран в определението от 11.01.2023 г. и обявен за окончателен такъв, предвид липсата на проведено оспорване от страните, на основание чл. 146, ал. 1, т. 3 ГПК тези обстоятелства са обявени за безспорни и ненуждаещи се от доказване.

Същите следват и от приетите по делото писмени доказателства, сочещи, че на 16.09.2020 г. на основание чл. 112 от Закона за обществените поръчки между Дирекция „[дирекция]“ към Министерство на вътрешните работи, представлявана от директора си, в качеството му на възложител и ответното дружество [фирма], в качеството му на изпълнител, е сключен в писмена форма договор за обществена поръчка № [№]/16.09.2020 г. за извършване на следгаранционно обслужване на леки автомобили от марките: „П.,С.,Ф. И П.“, посочени в Техническа спецификация на възложителя, представляваща Приложение

№ 1 и Техническо предложение – Приложение № 4, неразделна част от договора. В клаузата на чл. 1, ал. 3 от същия е предвидено, че следгаранционното обслужване включва сервизна поддръжка на МПС, ремонт на същите и други дейности, свързани с възстановяване на работоспособността и техническата им изправност, а съгласно ал. 4, че конкретизирането на обема на обслужването и ремонтите се осъществява за всеки конкретен случай чрез подаване на писмена заявка до изпълнителя от представители на възложителя в рамките на срока на действие на договора – 24 месеца от подписването му (арг. чл. 2, ал. 1) и на неговата обща стойност в размер до 400 000 лева с ДДС (арг. чл. 12, ал. 1 от договора). В Раздел II от последния са предвидени сроковете за изпълнение по договора, като в чл. 2, ал. 2 е предвидено, че срокът за приемане на превозното средство в сервиз на изпълнителя е до 24 часа, считано от датата на получаване на заявката. Съгласно клаузите на чл. 3, ал. 4 и ал. 5 срокът за ремонт на автомобила в случай, че не се налага демонтаж на основни агрегати е 7 работни дни, а в случаи, при които това е наложително, както и при ремонт на двигателя – 20 работни дни, който срок започва да тече от момента на приемане на МПС в сервиза на изпълнителя. За последното се съставя приемно-предавателен протокол, подписан и от двете страни. В клаузата на чл. 10 от договора страните са уговорили, че приемането на извършената от изпълнителя работа и връщането на автомобила се осъществява в съответния сервиз за следгаранционно обслужване, за което се съставя и подписва двустранен предавателно – приемателен протокол. В последния представителя на възложителя може да отрази и евентуалните си претенции към извършената работа. Съгласно чл. 2, ал. 7 от договора след изтичане на уговорения 24-месечен срок на действието му възложителят няма правото да отправя писмени заявки до изпълнителя.

Изяснява се от клаузата на чл. 4 от договора, че сред основните задължения на [фирма], като изпълнител, е да изпълни поръчката в сроковете, определени в договора, при спазване на техническите и технологични правила, да извършва ремонт и сервиз и други дейности, включени в предмета на договора съгласно Техническото предложение – Приложение № 4, както и да разполага с всички необходими резервни части за привеждане на ремонтираните МПС в работно състояние.

В клаузите на чл. 12, ал. 1 и ал. 2 от договора е предвидено, че общото възнаграждение на изпълнителя е в размер до 400 000 лева, при цена на един човекочас сервизен труд от 2,40 лева. Съгласно ал. 7 при изчерпване на общата стойност на възнаграждението възложителят няма право да подава последващи писмени заявки.

В Раздел VII „Неустойки“ са уговорени дължимите от страните неустоечни вземания в случаи на допусната форма на договорно неизпълнение. Съгласно клаузата на чл. 14 при забава на изпълнение на задължение по договора [фирма], като изпълнител, дължи неустойка в размер на 0,05 % от общата цена по чл. 12, ал. 1 за всеки просрочен ден, но не повече от 20 % от общата цена. Съгласно чл. 16 при забава в плащането от страна на възложителя последният дължи неустойка в размер на законната лихва върху неизплатената в срок сума за всеки просрочен ден. Предвидено е, че при пълно виновно неизпълнение на обществената поръчка изпълнителят дължи неустойка в размер на 20 % от общата цена по чл. 12, ал. 1 от договора – арг. чл. 17. За размера на неустойката изправната страна съставя протокол и го предоставя на неизправната страна – чл. 19, като плащането е дължимо в 10-дневен срок, считано от датата на протокола.

Безспорно е, че процесният автомобил с рег. № [рег. №] е част от описаните МПС-та в Техническата спецификация към договора, като извършените по него ремонтни дейности попадат сред подлежащите на възлагане и изпълнение.

Не се спори, а и от приетите по делото писмени доказателства следва, че на 12.10.201 г. ищцовата Дирекция УССД към МВР е подала заявка № 206 до ответника [фирма] на основание чл. 1, ал. 4 от процесния договор от 16.09.2020 г. за извършване на преглед и ремонт на заден мост и скоростна кутия на лек автомобил „С.П.“ с рег. № [рег. №], с рама № [№], зачислен на ОД на МВР София, РУ Костенец, като документът е двустранно подписан от името на заявителя и приелия заявката.

На същата дата – 12.10.2021 г. между страните е подписан двустранен приемно-предавателен протокол за предаване на автомобила за извършване на сервизно обслужване и ремонтни дейности, съгласно предварителна заявка за ремонт, в автосервиз на [фирма].

Между страните не се спори, а и се установява, че с двустранно подписан приемно-предавателен протокол от 11.11.2021 г. автомобилът е приет от представител на възложителя от възложителя след извършване от изпълнителя на заявените авторемонтни дейности по заявка № 206/12.10.2021 г. В протокола, от страна на възложителя, е отразено, че ремонтът е извършен, но не е в срок.

За извършените от [фирма] ремонтни дейности е издадена Фактура № [№]/18.11.2021 г. В последната в детайли са описани използваните резервни части и консумативи, както и извършените ремонтни дейности по процесния автомобил, възлизащи на обща стойност от 4 674,65 лева с вкл. ДДС, като няма спор, а и се установява, че с преводно нареждане за плащане от/към бюджета от 06.12.2021 г. тази сума е била преведена от Дирекция „[дирекция]“ към МВР.

Изяснява се също, че от страна на ищеца е изготвен протокол от 06.12.2021 г. за дължима неустойка по договор за начисляване като дължима от ответника сумата от 200 лева, представляваща неустойка по чл. 14 от [№]/16.09.2020 г. по фактура № [№]/18.11.2021 г. с определен срок за внасянето ѝ от 10 работни дни.

С Писмо [№]/06.12.2021 г., адресирано до [фирма] Дирекция „[дирекция]“ при МВР посочва, че във връзка със забавено изпълнение на процесния договор е начислена неустойка съгласно чл. 14 в размер на 200 лева, за което е съставен протокол. Отправена е покана за плащането ѝ в 10-дневен срок от получаване на писмото, по посочена банкова сметка. По делото не се спори, а и се установява – съгласно приложено известие за доставяне, че писмото, заедно с копие от протокола, са получени от адресата на 09.12.2021 г.

Така приетите за установени факти обуславят извода, че между страните е възникнало и към процесния период е съществувало облигационно правоотношение, породено от процесния договор за обществена поръчка с рег. № [№]/16.09.2020 г. за извършване от ответника на следгаранционно обслужване на моторни превозни средства – леки автомобили, предоставени за стопанисване и управление на МВР за срок от 24 месеца, считано от подписването му, че в рамките на срока на действие на договора с надлежно подадена заявка от 12.10.2021 г., получена от [фирма] на същата дата и на основание чл. 1, ал. 4 от договора от страна на ищцовата Дирекция УССД към МВР е заявено искане за извършване на ремонт на процесния лек автомобил „С.К.П.“ с рег. № [рег. №]. Безспорно се установява, че автомобилът е предаден от възложителя, респ. приет от изпълнителя на 12.10.2021 г., както и, че с оглед характера на дейностите, които е следвало да бъдат извършени, срокът за изпълнение на ремонтните работи е 20 работни дни, считано от приемане на МПС в сервиза при ответника – арг. чл. 2, ал. 5 от договора. Следователно, крайният срок за извършване на ремонта и предаване на автомобила е 09.11.2021 г. – след изтичане на 20 работни дни, считано от 12.10.2021 г.

Безспорно по делото се установи, че [фирма] е извършил необходимата ремонтна дейност, като е предал обратно на ищеца, в качеството му на възложител, автомобила на 11.11.2021 г.

Спорен по делото е въпросът изпаднал ли е ответникът в забава и налице ли са основания за освобождаване от отговорността му при констатирана такава.

Изясни се, че в клаузата на чл. 2, ал. 5 от процесния договор за обществена поръчка с рег. № [№]/16.09.2020 г. страните са уговорили конкретен срок за изпълнение на ремонта, който в случая е именно 20 работни дни, както и неговото начало, обусловено от приемането на моторното превозно средство в сервиза на изпълнителя – ответното дружество. Предвид това и с оглед достигнатите изводи относно момента на предаване на автомобила за ремонт и обратното му връщане на възложителя след изпълнение на ремонтните дейности, съдът намира, че в случая от страна на [фирма] е допусната твърдяната от ищеца забава с един ден при изпълнение на договорното му задължение, като л. а. „С.К.П.“ с рег. № [рег. №] е предаден след изтичане на крайния срок за това. В тази връзка съдът намира за неоснователно възражението на ответника относно липсата на краен срок за изпълнение, който да е посочен в заявката, както и за необходимостта от допълнително потвърждаване на същата поради конкретния обем ремонтни дейности, които фактически е следвало да бъдат изпълнени.

По делото се установи, че сроковете за изпълнение по договора от 16.09.2020 г. са

изрично и конкретно уговорени между страните в клаузите на раздел II, озаглавен „Срокове и място на изпълнение“, като безспорно приложимият в случая срок е установеният в чл. 2, ал. 5 от договора по-дълъг такъв от 20 работни дни, поради което непосочването в заявката от 12.10.2021 г. на конкретен срок за изпълнение не обуславя извод за приложимост на други правила. Действително, в договора липсва уговорена възможност за удължаване на така предвидения срок за изпълнение при констатирана необходимост от извършване на допълнителни дейности или друга такава, изискваща технологично по-дълго време от срока по договора. В клаузите на Раздел VIII „Непреодолима сила“ обаче е предвидено спиране на сроковете за изпълнение при възникнала непреодолима сила – арг. чл. 21, ал. 6 от договора, при което страната, която се позовава на такава, дължи уведомяване на другата страна в 3-дневен срок от настъпването ѝ – чл. 21, ал. 3, каквото в случая не се твърди, а и не се установява да е било извършено от изпълнителя в подкрепа на доводите му за освобождаване от отговорност поради забава, независеща от неговата воля. Този извод не се разколебава и от представеното и прието по делото писмо от ищцовата Дирекция „[дирекция]“ към МВР от 30.03.2022 г., адресирано до ответника [фирма], с което уведомява последния, че във връзка със сключени договори за обществени поръчки, имащи за предмет следгаранционно обслужване на леки автомобили, в т.ч. процесния договор № 5785опд-78/16.09.2020 г., при подаване на заявка и при приемане на автомобила в сервиз на изпълнителя следва да бъде извършвана диагностика на същия за установяване на конкретната неизправност, като се издаде калкулация/проформа фактура с данни за необходимите резервни части, за която да се уведоми структурата - ползвател на автомобила с цел потвърждаване на ремонта. Посочено е също, че считано от 01.04.2022 г. ще бъдат използвани и нови бланки на заявка и проемно-предавателни протоколи, утвърдени от директора на Дирекцията. Касае се за промяна в реда, по който да се извършва ремонтната дейност, действаща занапред и за период, следващ по време процесната заявка от 12.10.2021 г. и съответно приключване на процесния ремонт и връщане на автомобила на възложителя на 11.11.2021 г. Същевременно, от страна на ответника не са ангажирани доказателства, от които да се установи, че в процесния случай от възложителя е издавано писмо в този смисъл, предвиждащо преди извършване на ремонта да е необходимо изрично потвърждаване от ползвателя на автомобила, което обективно да е довело до забава в изпълнението на поръчката.

Съдът намира за неоснователни и доводите на ответната страна за наличието на форсмажорно обстоятелство, обусловено от въведеното в страната извънредно положение във връзка с разрастващата се пандемия от Ковид-19, обявено с Решение на Народното събрание от 13.03.2020 г. - до 13 април 2020 г., който срок впоследствие е продължен до 13 май 2020 г. – съгласно т. 1 от Решение на Народното събрание от 03.04.2020 г. за удължаване на срока на обявеното извънредно положение, обстоятелство, представляващо и общоизвестен факт по см. на чл. 155 ГПК, неподлежат на изрично доказване и което да е основание за освобождаването му от отговорност за забава.

Съгласно разпоредбата на чл. 81, ал. 1 ЗЗД длъжникът не отговаря когато невъзможността да изпълни се дължи на причина, която не може да му се вмени във вина. Следователно, за да бъде ангажирана отговорността на ответника за заплащане на договорената между страните неустойка за неизпълнение на договора, е необходимо неговото неизпълнение да е последица единствено от виновното му поведение. Когато невъзможността за изпълнение се дължи на обективни причини, които длъжникът не е могъл да предвиди/преодолее, то неизпълнението не може да му бъде вменено във вина – в този смисъл решение № 168 от 29.02.2012 г. по т. д. № 506/2010 г., т. к., II Т.О на ВКС постановено по реда на чл. 290 ГПК.

Същевременно, разпоредбата на чл. 306, ал. 1 ТЗ регламентира като обстоятелство, изключващо отговорността при неизпълнение, непреодолимата сила. Последната е легално дефинирана в разпоредбата на чл. 306, ал. 2 ТЗ и представлява непредвидено или непредотвратимо събитие от извънреден характер, възникнало след сключването на договора. Наличието на непреодолима сила предполага кумулативното проявление на следните обстоятелства: непредвидимост на събитието, извънреден характер и причинна връзка между тях и невъзможността за изпълнението. Непредвидимостта на събитието е свързана с извънредния му характер и се изразява в невъзможността при сключване на търговската сделка страните да са допускали настъпването му, което събитие да осуети

изпълнението на поетото задължение. Непредотвратимостта на събитието е свързана с извънредния му характер, но последиците му не могат да бъдат преодолени и при полагане на дължимата грижа за изпълнение на задължението. Непредотвратимостта на събитието се оценява не само към момента на настъпването му, но и към следващите от събитието действия на длъжника, чрез които биха могли да се преодолеят последиците му.

Съдът, вземайки предвид така очертаните особености на непреодолимата сила, намира, че в процесният случай характер на такова събитие, имащо извънреден характер и което е било непредвидимо за страните по него, е пандемията от короновиралната инфекция и обявеното във връзка със същата извънредно положение в страната, действало – предвид различните временни епидемични мерки и по време на извършване на процесния ремонт по заявка от 12.10.2021 г., в който смисъл са и представените и проложени по делото Заповеди на министъра на здравеопазването.

По делото обаче от страна на ответното дружество не се ангажираха доказателства, от които по категоричен начин да се установи именно това събитие пряко и непосредствено да е възпрепятствало ответника при изпълнение на задълженията му по договора, съответно да е довело до допусната забава при ремонтване и връщане на процесния автомобил на възложителя. Този извод не се опровергава от приетите писма от трети за процеса лица, съответно от [фирма] от 08.06.2022 г., [фирма] от 06.07.2020 г. и от [фирма] от 07.06.2022 г., в които е удостоверено, че във връзка с обявеното в страната извънредно положение са налице забавяния или епизодично нарушаване в доставките, нарушения в снабдяването на складовете, откази за изпълнение на поръчки от доставчици. От една страна, информацията, предоставена с тези писмени материали, касае общата дейност на посочените дружества за период 2020 г. – 2021 г., съответно 2021 г. – 2022 г. и свидетелства за безспорно съществуващи затруднения при доставките на авточасти вследствие от въведените в страната ограничения поради пандемичната обстановка, но не установяват, че във връзка с изпълнението на процесната заявка № 206/12.10.2021 г. е била наложителна доставката на конкретни резервни части, които да бъдат доставени от някое от посочените дружества, съответно, които да не са били доставени на [фирма] и това да е обусловило забавата в ремонта на процесния автомобил. От друга страна, както вече се изясни, основно задължение на изпълнителя по процесния договор съгласно клаузата на чл. 4, ал. 4 е да разполага с всички необходими резервни автомобилни части за привеждане на ремонтните МПС в работещо състояние, а наред с това не се установява през разглеждания период именно тези дружества да са единствените доставчици на конкретни резервни части.

Предвид изложеното, съдът намира, че в случая не е налице основание за отпадане отговорността на ответната страна за допусната забава в изпълнението на процесната поръчка поради форсмажорно обстоятелство.

Неоснователно е и наведеното от ответника възражение за липсата на неточно изпълнение от негова страна, обосновано с приемането на извършените дейности от възложителя и заплащането им.

По делото не спори, а и се установи, че за конкретно извършените ремонтни дейности, съответни на описаните в заявката от 12.10.2021 г., от ответното дружество е издадена фактура № [№]/18.11.2021 г. на обща стойност от 4 674,65 лева, заплатена от Дирекция „[дирекция]“ към МВР чрез банков превод от 06.12.2021 г. Не е спорно, а и се изясни, че в изпълнение на установеното в клаузата на чл. 10, ал. 2 и чл. 13 от договора фактурирането и плащането се предхождат от двустранно подписан от страните приемно-предавателен протокол от 11.11.2021 г. Фактът, че в същия, от страна на възложителя, не са отразени забележки във връзка с изпълнението, което се потвърждава от действието му по заплащане на възнаграждението на изпълнителя в пълния претендиран размер, обуславя единствено изводът, че в случая възложителят е приел работата като качествено изпълнена, като такава без констатиранни видими недостатъци и отклонения от поръчката. Това обаче не е равнозначно на признание, че същата е изпълнена и точно в темпорално отношение - в срок, още повече, че в самия приемно-предавателен протокол представителят на възложителя изрично е отразил, че ремонтът е извършен, но не е в срок. Ето защо, в случая приемането на извършеното и заплащането на следващото се договорно възнаграждение е в изпълнение на насрещните договорни задължения на ищеца и не освобождава ответното дружество от последиците на допуснатата от него забава.

Не представлява такова основание и посоченото от [фирма] наличие на утвърден лимит в структурата – ползвател на автомобила. Действително, съгласно клаузата на чл. 12, ал. 7 от договора за обществена поръчка от 16.09.2020 г. при изчерпване на общата стойност на възнаграждението по същия – в размер до 400 000 лева – ал. 1, възложителят няма право да подава писмени заявки по чл. 1, ал. 3 - за следгаранционно обслужване. В процесния случай заявката за ремонт е подадена на 12.10.2021 г. От изслушаната и приета по делото съдебносчетоводна експертиза, която съдът кредитира като компетентно и обосновано изготвена, от съответен специалист, при използване на необходимите материали и останала по същество неоспорена от страните, следва, че изчислените извършени, фактурирани и платени услуги по процесния договор по обществена поръчка с предмет „Следгаранционно обслужване на леки автомобили от марките П.,С.,Ф. И П.“ до 09.11.2021 г. – когато изтича процесният 20-дневен срок за изпълнение, е в размер на 284 780,24 лева, включваща стойността на всички отремонтирани и предадени МПС до този момент, изплатена реално от възложителя, при което остатъчната цена по договора към 09.11.2021 г. е в размер на 115 219,73 лева (разлика между общата стойност по договора от 400 000 лева и изплатената от възложителя към обсъждания период в размер от 284 780,27 лева). Същевременно, стойността на ремонта на лек автомобил с рег. № [рег. №], следваща от приетата по делото фактура № [№] от 18.11.2021 г. - 4 674,65 лева с вкл. ДДС попада в размера на остатъчната стойност на договора.

Изложеното обуславя извода, че към момента на подаването на заявка № 206/12.10.2021 г. и изтичане на предвидения договорен срок за изпълнение не е бил достигнат лимитът по договора, като са били налични свободни парични средства за изплащане на възнаграждението в полза на изпълнителя, поради което възложителят надлежно е отправил заявката си за ремонта.

Изясни се, че с отговора на исковата молба, уточнен с допълнително депозирана по делото молба по реда на чл. 145, ал. 2 ГПК, ответникът оспорва основаниято за възникване на процесното вземане с довод, че към датата на заявката процесният автомобил е отговарял на условията за бракуване – поради изминат пробег и преминат срок на експлоатация. В тази връзка по делото е представена и приета извадка от Вътрешните правила за организацията на експлоатацията, материално-техническото осигуряване и отчетността на ППС, плавателната и летателната техника на МВР, утвърдени със Заповед № 3-305/21.02.2014 г. на министъра на вътрешните работи (приета по делото), касаеща Раздел II „Извеждане на техниката извън щата, продажба на търг, бракуване и отчисляване на техника“. В разпоредбата на чл. 24 от последните е предвидено, че извеждането на техника извън щата следва да бъде извършвано със Заповед на директора на ДУССД, каквато, респ. протокол за бракуване и трансформация – приложение № 1Б, е необходима и при отчисляването ѝ от структурите на МВР – чл. 29 от Вътрешните правила. По делото не се твърди и не се установява наличието на тези предпоставки по отношение на процесния лек автомобил. Наред с това, при очертаване на предмета на процесния договор в клаузата на чл. 1 от същия страните са посочили, че се касае за леки автомобили от съответните марки, посочени в Техническа спецификация и Техническо предложение – неразделна част от договора, като никъде не е упоменато изключване от предметния му обхват на автомобили, отговарящи на условията за бракуване, но небракувани и неотчислени от възложителя. Това обстоятелство не е предвидено в договора и като основание за отказ да се изпълни заявка, нито като основание за освобождаване на изпълнителя от отговорност при изпълнение на поръчката. Наред с това, в конкретния случай по делото се установи, че [фирма] е приел автомобила в сервиз, извършил е съответните ремонтни дейности съгласно подадената заявка и е предал отново автомобила на ищцовата Дирекция, с посочване в протокола от 11.11.2021 г., че констатираната по отношение на същия неизправност е именно съгласно заявката за ремонт. Ето защо, не може да се приеме за установено, че процесният автомобил е отговарял на условия за бракуване и поради тази причина не е включен в предметния обхват на договора, нито, че е бил изведен от щата на МВР по утвърдения за това ред.

Доводът на ответната страна за липсата на необходимите реквизити в изготвения от възложителя прокол за дължима неустойка съдът намира за неотнормен към възникване на притезанието, предмет на настоящото исково производство, тъй като по делото се установиха всички правопораждащи юридически факти, представляващи основание за възникване в полза на ищеца на неустойочно вземане поради допусната от [фирма] забава в

изпълнението и които следват от сключения между страните договор. Наред с това, в клаузата на чл. 19 от последния не са въведени изисквания към конкретното съдържание на протокола като реквизити, освен посочване на конкретния размер на дължимата неустойка, което в случая е налице. Същият е относим към изпадането на неизправната страна в забава, но не представлява изискване за възникване на вземането по чл. 14 от договора. Още повече, че в случая такъв протокол е бил съставен и предявен на ответната страна.

В отговора ответникът оспорва притезанието с твърдение, че клаузата на чл. 16 от договора, предвиждаща заплащане от възложителя на изпълнителя на неустойка в размер на законната лихва върху неизплатената в срок сума, съпоставена с клаузата на чл. 14, предвиждаща заплащане от изпълнителя на неустойка за забава в размер на 0,05 % от общата цена по чл. 12, ал. 1 за всеки просрочен ден, е неравноправна.

Предвид това, че страна по правоотношението, породено от договора за обществена поръчка от 16.09.2020 г., в качеството на изпълнител, е търговско дружество, което по занятие извършва съответната дейност, обстоятелство, неоспорено от ответника, а възложител – юридическо лице по см. на чл. 37, ал. 2 ЗМВР, то в случая договорната обвързаност между страните не попада в обхвата на дефинитивната норма на чл. 9, ал. 1 от ЗПК (обн. в ДВ бр.18 от 05.03.2010 г. в сила от 12.05.2010 г.) и спрямо същата не са приложими специалните изисквания към съдържанието на договора за потребителски кредит, а наред с това и специалната защита на потребителя, регламентирана в Закона за защита на потребителите (обн. В ДВ бр. 99 от 09.12.2005 г., в сила от 10.06.2006 г.) – арг. § 13, т. 1 от ДР на ЗЗП, който въвежда разпоредбите на Директива 93/13/ЕИО на Съвета от 05.04.1993 г. относно неравноправните клаузи в потребителските договори. Ето защо, в случая, с оглед характера на породеното обилгационно правоотношение между страните и липсата на качеството потребител на някоя от тях, а именно физическо лице, което при сключването на договора действа извън рамките на своята професионална или търговска дейност – арг. чл. 9, ал. 3 ЗПК, не са налице предпоставките за прогласяването на процесната клауза от договора за недействителна, като неравноправна.

С оглед изложеното дотук, съдът намира, че са налице всички предпоставки, обуславящи възникването в полза на Дирекция „[дирекция]“ към МВР, в качеството ѝ на възложител по процесния договор, на неустойечно вземане по чл. 14 от същия поради допуснатата забава от [фирма] в изпълнението на поръчка по заявка за ремонт № 206/12.10.2021 г.

При определяне на размера му съдът съобрази изричната воля на страните, следваща от клаузата на чл. 14 от договора, в която е предвидено, че при забава на изпълнение на задължение по договора, изпълнителят дължи неустойка в размер на 0,05 % от общата цена по чл. 12, ал. 1 за всеки просрочен ден, но не повече от 20% от общата цена. В случая, с оглед възприетата дата на падежа – 09.11.2021 г. и датата на приемо-предавателния протокол за предаване на автомобила – 11.11.2021 г., съответно периодът на забавата, равняващ се на един ден, размерът на неустойката, определена според договорната клауза възлиза на сумата от 200 лева, следваща и от изводите на вещото лице по вариант 1 на отговора на въпрос 3 на съдебносчетоводната експертиза, който размер не надвишава максималния от 20 % от общата цена, възлизащ на сумата от 80 000 лева.

В тази връзка съдът взе предвид, че волята на страните, тълкувана по реда на чл. 20 ЗЗД, следваща от съдържанието на договора и на конкретната клауза, е като основа за изчисляване на неустойката за забава да служи договорното възнаграждение по чл. 12, ал. 1 от договора, а именно сумата от 400 000 лева. Ето защо, съдът намира за ирелевантна към този въпрос остатъчната стойност по договора към датата на изтичане на срока за изпълнение на заявката – 09.11.2021 г. или балансовата стойност на самия автомобил, доколкото същите не следват от волята на страните като участващи величини при формиране размера на вземането.

Изясни се, че в отговора на исковата молба ответникът въвежда възражение за прекомерност на неустойката, с оглед претендирания ѝ размер.

При тълкуване на разпоредбата на чл. 92 ЗЗД следва, че уговарянето на неустойечното вземане е изцяло според волята на страните, които разполагат със свободата да я включат като клауза от договора между тях. Неустойката се договаря в определен размер, който се

равнява на обезщетението дължимо на изправната страна, без да е необходимо доказването му. В случай, че бъде установено, че размерът на вредите надвишава този на неустойката, изправният кредитор разполага с правото да претендира обезщетение до този размер.

Съгласно разпоредбата на чл. 286, ал. 1 ТЗ търговска е сделката, сключена от търговец, която е свързана с упражняването от него занятие, а съгласно чл. 287 ТЗ разпоредбите за търговските сделки се прилагат и за двете страни, когато за едната от тях сделката е търговска и не следва друго от този закон.

Съобразявайки изложеното, както и безспорното между страните обстоятелство, че по облигационното правоотношение, породено от процесния договор за обществена поръчка ответникът [фирма], в качеството си на изпълнител е и лице, осъществяващо търговска дейност по ремонт на автомобили по занятие, а с това и търговец, то в случая приложение следва да намери разпоредбата на чл. 309 ТЗ, изключваща възможността за намаляване размера на процесната неустойка като прекомерна, макар и насрещната страна по договора – ищцовата Дирекция да няма качеството на търговец /в този смисъл Решение № 88/22.06.2010 г. по т. дело № 911/2009 г. на ВКС, Търговска колегия, I ТО/.

В първото по делото съдебно заседание от ответника е въведено възражение за протИ.речие на неустойката с добрите нрави.

В рамките на един от основните принципи в гражданското право – свободата на договаряне, намерил нормативното си отражение в чл. 9 ЗЗД страните по една двустранна правна сделка могат да уговорят неустойка за вредите от забавено изпълнение, като е необходимо това неустойечно вземане да има някоя от специфичните за неустойката функции. В противен случай клаузата за неустойка би била нищожна поради накърняване на добрите нрави, за което съдът следи, преценявайки клаузата към момента на сключване на договора и включването ѝ в неговото съдържание – арг. т. 3 от Тълкувателно решение № 1/15.06.2010 г. по тълк. дело № 1/2009 г. на ОСТК на ВКС.

В мотивите на тълкувателното решение са дадени принципни критерии, приложими при преценката за нищожност на клаузата за неустойка поради накърняване на добрите нрави, като: естеството на задълженията, изпълнението на които е обезпечено с неустойка – парични или непарични и размерът им, наличието или липсата на други способи за обезпечение, видът на уговорената неустойка (компенсаторна или мораторна) и видът на неизпълнение на задължението – съществено или за незначителна част, съотношението между размера на уговорената неустойка и очакваните от неизпълнението вреди.

В процесния случай се касае за неустойка, дължима от едната страна – изпълнителя, в случай на допусната забава в изпълнението на основното му задължение по договорното правоотношение – да извърши следгаранционно обслужване на лек автомобил чрез ремонт на конкретното МПС. В клаузата на чл. 14 от договора е предвиден конкретен размер на неустойката – 0,05 % от общата стойност на договора, възлизаща на 400 000 лева и с уговорен срок на действие от 24 месеца. Съобразявайки тези обстоятелства, както и наличието на установена горна граница на неустойечното вземане, съдът намира, че в процесния случай същата не излиза извън обичайно присъщите функции на неустойката и поради това не е в протИ.речие с принципите на справедливост в гражданските правоотношения, като накърняваща добрите нрави. В тази връзка съдът съобрази и факта, че размерът на неустойката превишава само с 5 пъти размера на законната лихва за забава, равен на основния лихвен процент /0,00 на сто проста годишна лихва, обявена от БНБ съгласно чл. 35 от Закона за Българската народна банка/ плюс 10 пункта /съгласно ПМС № 72 от 08.04.1994 г./ или 10,00 % на годишна база, т.е. дневно лихвеният процент възлиза на 0,01 %.

Предвид всичко изложено дотук, предявеният главен иск по чл. 422, ал. 1 ГПК, вр. чл. 92, ал. 1 ЗЗД се явява основателен в пълния претендиран размер от 200 лева, поради което следва да бъде уважен.

Като законна последица от уважаването на иска, върху главницата е дължима и законната лихва, считано от датата на подаване заявлението за издаване на заповедта за изпълнение по [чл. 417 ГПК](#) в съда – 03.02.2022 г. до окончателното изплащане на сумата.

По иска с правно основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД:

Възникването в полза на ищеца на процесното вземане за лихва за забава е обусловено

от установяване, при условията на пълно и главно доказване, наличието на главен дълг, изпадането на длъжника в забава и размера на обезщетението за забава.

По делото се установи съществуването в полза на ищцовата Дирекция на неустойечно вземане в размер на сумата от 200 лева. Изясни се, че за заплащането му до ответника е отправена извънсъдебна писмена покана, с приложен към същата протокол за размера на неустойката, съгласно чл. 19, изр. 2 от договора. Установи се и връчването на поканата на „Д. ЕК ЕООД на 09.12.2021 г. – обстоятелство, неоспорено от последния. От този момент започва да тече определеният в нея срок за изпълнение – 10 работни дни, изтекъл на 22.12.2021 г., към който момент по делото не се твърди и не се установява ответникът да е изпълнил задължението.

Ето защо, същият е изпаднал в забава и дължи заплащането на обезщетение, което за периода от 24.12.2021 г. до 02.02.2022 г., определено от съда по реда на чл. 162 ГПК с помощта на електронен лихвен калкулатор, възлиза на сумата от 2,28 лева, а с това и на претендирания от ищеца размер, останал неопорен от ответната страна.

Следователно, предявеният иск по чл. 86, ал. 1 ЗЗД се явява доказан по основание и размер и следва да бъде уважен изцяло.

По отговорността за разноски:

В съответствие със задължителните разяснения, дадени с т. 12 на ТР № 4/18.06.2014 г. по тълк. дело № 4/2013 г. ОСГТК на ВКС съдът следва да се произнесе по разпределението на отговорността за разноски в заповедното и исковото производство. При този изход на спора – основателност на предявените искове, право на разноски има само ищецът. На основание чл. 78, ал. 1 и ал. 8 ГПК в полза на същия следва да бъде присъдена сумата от 75 лева, представляваща сторени разноски в производството по ч. гр. дело № 5496/2022 г. по описа на СРС, I-во ГО, 51-ви за държавна такса и юрисконсултско възнаграждение и сумата от 175 лева – сторени разноски за държавна такса и юрисконсултско възнаграждение в исковото производство. Съдът определи в минимален размер юрисконсултското възнаграждение на заявителя – ищец в двете съдебни производства на основание чл. 78, ал. 8 ГПК (изм. ДВ, бр. 8 от 2017 г.), вр. чл. 37 от Закон за правната помощ и съответно чл. 26 от Наредбата за заплащането на правната помощ (по отношение на юрисконсултското възнаграждение в заповедното производство) и чл. 25, ал. 1 от Наредбата за заплащането на правната помощ (по отношение на юрисконсултското възнаграждение в исковото производство), като съобрази вида и обема на извършената дейност от процесуалния му представител, както и конкретната фактическа и правна сложност на делото, характеризиращо се с обичайна продължителност. Сторените от ответинка разноски следва да останат за негова сметка.

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО по предявения от Дирекция „[дирекция]“ към Министерство на вътрешните работи, с Булстат [булстат], със седалище и адрес на управление: [адрес] срещу [фирма], ЕИК [ЕИК], със седалище и адрес на управление: [адрес] установителен иск с правно основание чл. 422, ал. 1 ГПК, вр. чл. 92, ал. 1 ЗЗД, че [фирма] дължи на Дирекция „[дирекция]“ към Министерство на вътрешните работи **сумата от 200 лева**, представляваща неустойка по чл. 14 от договор за обществена поръчка с рег. № [№] от 16.09.2020 г. поради закъснение с 1 ден на изпълнението на заявка № 206 от 12.10.2021 г. за автомобил с рег. № [рег. №], ведно със законната лихва върху главницата, считано от датата на подаване на заявлението за издаване на заповедта за изпълнение в съда – 03.02.2022 г. до окончателното изплащане на вземането, за която сума по ч. гр. дело № 5496/2022 г. по описа на Софийски районен съд, I-во ГО, 51-ви състав, са издадени Заповед № [№] от 11.02.2022 г. за изпълнение на парично задължение въз основа на документ по чл. 417 ГПК и изпълнителен лист от 11.02.2022 г.

ОСЪЖДА [фирма], ЕИК [ЕИК], със седалище и адрес на управление: [адрес] да заплати на Дирекция „[дирекция]“ към Министерство на вътрешните работи, с Булстат [булстат], със седалище и адрес на управление: [адрес], на основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД,

сумата от 2,28 лева, представляваща лихва за забава върху неустоечното вземане за периода от 24.12.2021 г. до 02.02.2022 г.

ОСЪЖДА [фирма], ЕИК [ЕИК], със седалище и адрес на управление: [адрес] да заплати на Дирекция „[дирекция]“ към Министерство на вътрешните работи, с Булстат [булстат], със седалище и адрес на управление: [адрес], на основание чл. 78, ал. 1 и ал. 8 ГПК, **сумата от 75 лева**, представляваща сторени разноси в производството по ч. гр. дело № 5496/2022 г. по описа на Софийски районен съд, I-во ГО, 51-ви състав и **сумата от 175 лева**, представляваща сторени разноси в исковото производство.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване с въззивна жалба, пред Софийски градски съд, в двуседмичен срок от съобщаването му на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____